

DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2020/648

ze dne 13. května 2020

o poukazech nabízených cestujícím jako alternativa k vrácení peněz za zrušené souborné cestovní a přepravní služby a v souvislosti s pandemií COVID-19

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 30. ledna 2020 prohlásila Světová zdravotnická organizace rozšíření onemocnění COVID-19 za „ohrožení veřejného zdraví mezinárodního významu“ a dne 11. března 2020 jej kvalifikovala jako pandemii ⁽¹⁾. Následný závažný dopad na mezinárodní i domácí cestování, který se dotkl jak podnikání, tak volnočasových aktivit, se od 1. března 2020 projevil všude v Evropě i ve zbytku světa.
- (2) Pandemie COVID-19 měla za následek vnitrostátní zákazy cestování, jakož i varování či omezení na hranicích. Vedlo to k velkému počtu zrušených rezervací a k tomu, že mnoho občanů nemohlo cestovat. Současná bezprecedentní celosvětová cestovní omezení ⁽²⁾ způsobila, že se cestování v Evropě a v mnoha dalších částech světa téměř zastavilo. To má vážný dopad na dopravce, pořadatele souborných služeb pro zájezdy (dále jen „pořadatelé“) a poskytovatele jiných služeb cestovního ruchu jako součást souborných služeb pro zájezdy.
- (3) Mnoho cestujících zároveň pocítilo hospodářský dopad krize a jejich příjem se snížil v důsledku omezení hospodářských činností, které má dopad na vyhlídky zaměstnavatelů i zaměstnanců ⁽³⁾.
- (4) Odvětví cestování a cestovního ruchu v Unii uvádějí snížení počtu rezervací v rozmezí od 60 % do 90 % oproti stejnému období loňského roku. Počet žádostí cestujících o vrácení peněz z důvodu zrušení výrazně překračuje počet nových rezervací. Podle předběžných odhadů Asociace evropských cestovních kanceláří a agentur (ECTAA) může pandemie COVID-19 způsobit ztrátu ve výši 30 miliard EUR (minus 60 %) v prvním čtvrtletí a 46 miliard EUR (minus 90 %) ve druhém čtvrtletí roku 2020 oproti očekávanému obratu na základě předchozích let.
- (5) Dopravci ve všech druzích dopravy čelí prudkému poklesu svého podnikání a téměř úplnému zastavení provozu. To vede ke snížení jejich peněžních toků v důsledku pandemie COVID-19 ⁽⁴⁾.
- (6) Podmínky a kritéria, za nichž lze omezující opatření zrušit, závisí do značné míry na údajích, které se v průběhu času vyvíjejí, mimo jiné na epidemiologických údajích. Z toho vyplývá, že jasný harmonogram pro rušení omezujících opatření, které umožní úplné obnovení dopravních služeb a cestovního ruchu, není dosud k dispozici ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen>

⁽²⁾ Podle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) 96 % destinací po celém světě uplatňuje cestovní omezení (viz UNWTO, cestovní omezení související s COVID-19 – globální přezkum pro cestovní ruch, první zpráva ze dne 16. dubna 2020).

⁽³⁾ Ukazatel hospodářského klimatu (ESI) v dubnu 2020 zaznamenal nejsilnější měsíční pokles v historii ESI (od roku 1985) s propadem na 67,0 v rámci eurozóny, resp. na 65,8 v rámci Unie. Ukazatel očekávání týkající se zaměstnanosti v dubnu 2020 klesl na svou nejnižší úroveň v historii (63,7 v eurozóně a 63,3 v Unii). Viz: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys/latest-business-and-consumer-surveys_en

⁽⁴⁾ Například přibližně –90 % v případě letového provozu oproti předchozímu roku (zdroj: Eurocontrol), –85 % v případě dálkové osobní železniční dopravy, –80 % v případě regionální osobní železniční dopravy (včetně příměstské), téměř zastavení v případě mezinárodní osobní železniční dopravy (zdroj: CER); přes –90 % u výletních a osobních lodí v polovině dubna oproti předchozímu roku (zdroj: EMSA).

⁽⁵⁾ Viz společný evropský plán rušení opatření proti šíření COVID-19 ze dne 15. dubna 2020, https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/european-roadmap-lifting-coronavirus-containment-measures_cs

- (7) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ⁽⁶⁾, (ES) č. 1371/2007 ⁽⁷⁾, (EU) č. 1177/2010 ⁽⁸⁾ a (EU) č. 181/2011 ⁽⁹⁾ (dále jen „nařízení Unie o právech cestujících“) stanoví práva cestujících v případě zrušení. V případě zrušení ze strany dopravce mají cestující možnost volby, kterou jim dopravce nabídne, mezi náhradou (vrácením peněz) a přesměrováním ⁽¹⁰⁾. Vzhledem k tomu, že přesměrování je za stávajících okolností stěží uplatnitelné, de fakto zůstává volba především mezi různými možnostmi náhrady výdajů.
- (8) Náhrada plné ceny přepravního dokladu je splatná do 7 dnů od podání žádosti cestujícího v případě letecké, námořní a vnitrozemské vodní dopravy, do 14 dnů po učinění nabídky nebo obdržení žádosti v případě autobusové a autokarové dopravy a do 1 měsíce od podání žádosti v případě železniční dopravy. Podle právních předpisů Unie může být náhrada uskutečněna formou vrácení peněz nebo formou poukazu. Náhrada prostřednictvím poukazu je však možná pouze v případě, že cestující souhlasí ⁽¹¹⁾.
- (9) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ⁽¹²⁾ (dále jen „směrnice o souborných cestovních službách“) stanoví, že je-li cesta se soubornými službami zrušena v důsledku „nevyhnutelných a mimořádných okolností“, mají cestující právo na vrácení veškerých uskutečněných plateb ve prospěch souborných služeb bez zbytečného prodlení a v každém případě do 14 dnů po ukončení smlouvy. Pořadatel může v této souvislosti nabídnout cestujícímu náhradu ve formě poukazu. Tato možnost však nezbavuje cestující práva na vrácení peněz.
- (10) Podobně, jestliže jsou navrženy změny smlouvy o souborných cestovních službách (například odklad) nebo náhradní souborné služby ⁽¹³⁾ a uvedené změny nebo náhradní souborné služby vedou k tomu, že cestující přijme souborné služby nižší kvality či hodnoty ⁽¹⁴⁾ nebo smlouvu ukončí ⁽¹⁵⁾, může pořadatel také nabídnout poukaz za předpokladu, že cestující nebudou zbaveni práva na vrácení peněz.
- (11) Dne 18. března 2020 přijala Komise pokyny pro výklad nařízení EU o právech cestujících v souvislosti s vývojem situace nákazy COVID-19 ⁽¹⁶⁾. Komise připomněla, že cestující mají možnost volby mezi náhradou ve formě vrácení peněz a náhradou ve formě poukazu.
- (12) Dne 19. března 2020 byly na internetových stránkách Komise ⁽¹⁷⁾ zveřejněny neformální pokyny k uplatňování směrnice o souborných cestovních službách v souvislosti s COVID-19, které potvrzují, že cestující má právo na vrácení veškerých peněz, ale rovněž uvádí, že cestující může přijmout poukaz.

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. L 46, 17.2.2004, s. 1).

⁽⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 ze dne 23. října 2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě (Úř. věst. L 315, 3.12.2007, s. 14).

⁽⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1177/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o právech cestujících při cestování po moři a na vnitrozemských vodních cestách a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 1).

⁽⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 181/2011 ze dne 16. února 2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Čl. 7 odst. 3 nařízení (ES) č. 261/2004; čl. 16 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 1371/2007; čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 1177/2010; čl. 19 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 181/2011.

⁽¹¹⁾ Čl. 7 odst. 3 nařízení (ES) č. 261/2004; čl. 16 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 1371/2007; čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 1177/2010; čl. 19 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 181/2011.

⁽¹²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS (Úř. věst. L 326, 11.12.2015, s. 1).

⁽¹³⁾ Viz článek 11 směrnice o souborných cestovních službách.

⁽¹⁴⁾ Viz čl. 11 odst. 4 směrnice o souborných cestovních službách.

⁽¹⁵⁾ Viz čl. 11 odst. 5 směrnice o souborných cestovních službách.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 89I, 18.3.2020, s. 1.

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_info_ptd_19.3.2020.pdf, zveřejněno na internetové stránce Komise věnované reakci na COVID-19 https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/travel-and-transportation_cs

- (13) Četné případy zrušení, k nimž v důsledku pandemie COVID-19 došlo, způsobily v odvětvích dopravy a cestování neudržitelnou situaci v oblasti peněžních toků a příjmů. Problémy pořadatelů s likviditou jsou ještě umocněny tím, že musí cestujícím vrátit plnou cenu souborných služeb, aniž by sami vždy včas obdrželi náhradu předplacených služeb, které tvoří část těchto souborných služeb. To může de facto způsobit nespravedlivé rozdělení zátěže mezi jednotlivé provozovatele v rámci cestovního ekosystému.
- (14) Pokud se pořadatelé nebo dopravci ocitnou v platební neschopnosti, hrozí, že mnoho cestujících neobdrží vůbec žádnou náhradu, neboť jejich nároky vůči pořadatelům a dopravcům nejsou chráněny. Stejný problém může nastat, pokud jde o vztahy mezi podnikatelskými subjekty, jestliže pořadatelé obdrží poukaz jako náhradu za předplacené služby od dopravců, kteří se později ocitnou v platební neschopnosti.
- (15) Zvýšení atraktivity poukazů jako alternativy k vrácení peněz by zvýšilo jejich akceptovatelnost ze strany cestujících. To by pomohlo zmírnit problémy s likviditou u dopravců a pořadatelů a v konečném důsledku by možná zlepšilo ochranu zájmů cestujících.
- (16) Za tímto účelem by měly být poukazy chráněny před platební neschopností dopravce nebo pořadatele. Taková ochrana by mohla být zavedena soukromým nebo veřejným sektorem a měla by být dostatečně účinná a spolehlivá. Měla by se vztahovat alespoň na poukazy, které vykazují vlastnosti popsané v tomto doporučení.
- (17) Tyto vlastnosti by se měly týkat zejména minimální doby platnosti, doby, po jejímž uplynutí mají cestující v případě poukazů, jejichž doba platnosti je delší než minimální, nárok na vrácení peněz, pokud si to přejí, a podmínek vrácení peněz za poukazy, které nebyly využity. Měly by se rovněž týkat rozsahu služeb, na které lze poukaz použít, doby, během níž lze poukaz využít, a přenosnosti poukazu. Lze rovněž uvažovat o dalších vlastnostech, které by atraktivitu poukazů dále zvýšily.
- (18) Vystavení poukazu souběžně se zpětným zúčtováním v rámci systémů kreditních karet by mohlo v konečném důsledku vést ke dvojí náhradě. Pokud si tedy cestující zvolí poukaz, měl by dopravce tuto informaci předat pořadateli, cestovní kanceláři nebo jinému zprostředkovateli.
- (19) Aby byly poukazy pro cestující atraktivní, mohou členské státy zvážit přijetí režimů na podporu provozovatelů v odvětvích cestování a dopravy v souladu s pravidly Unie pro státní podporu. Mohly by například pro poukazy zřídit specializované režimy záruk vycházející přímo z čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy. Kromě toho by členské státy mohly podpořit provozovatele v odvětvích cestování a dopravy poskytnutím podpory *de minimis* v souladu s nařízením Komise (EU) č. 1407/2013⁽¹⁸⁾.
- (20) Členské státy, které poskytují podporu provozovatelům v odvětvích cestování a dopravy s cílem zajistit uspokojení nároků na vrácení peněz vzniklých v důsledku pandemie COVID-19, by měly zaručit, že se tyto režimy budou vztahovat na všechny cestující, na které se vztahuje směrnice o souborných cestovních službách nebo příslušná nařízení Unie o právech cestujících, a to bez ohledu na poskytovatele služeb.
- (21) Pokud jde o případné další potřeby v oblasti likvidity u provozovatelů v odvětvích cestování a dopravy, přijala Komise dne 19. března 2020 dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávající krizi COVID-19⁽¹⁹⁾ na základě čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy s cílem zmírnit vážné narušení hospodářství v členských státech. Dočasný rámec byl 3. dubna⁽²⁰⁾ a 8. května 2020⁽²¹⁾ pozměněn tak, aby zahrnoval doplňková opatření podpory.
- (22) Dočasný rámec se v zásadě týká všech odvětví a podniků, včetně podniků v odvětví dopravy a cestování, a uznává, že doprava a cestování patří mezi nejdotčenější odvětví. Má za cíl zmírnit nedostatek likvidity, s nímž se podniky potýkají, tím že umožňuje například přímé granty, daňová zvýhodnění, státní záruky na úvěry a subvence na veřejné úvěry. K rychlému řešení naléhavých potřeb v oblasti likvidity zejména u malých a středních podniků mohou členské státy poskytovat úvěry až do nominální hodnoty 800 000 EUR na podnik a s nulovým úrokem,

⁽¹⁸⁾ Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* (Úř. věst. L 352, 24.12.2013, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Sdělení Komise – Dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19 (Úř. věst. C 91I, 20.3.2020, s. 1).

⁽²⁰⁾ Sdělení Komise – Změna dočasného rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19 (Úř. věst. C 112I, 4.4.2020, s. 1).

⁽²¹⁾ Sdělení Komise – Změna dočasného rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy (Úř. věst. C 164, 13.5.2020, s. 3).

záruky za úvěry pokrývající 100 % rizika nebo poskytnout kapitál. Kromě toho dočasný rámec umožňuje podporu pokrývající potřeby v oblasti likvidity nad rámec 800 000 EUR na podnik ve formě záruk a subvencí úrokových sazeb, na něž se mimo jiné vztahují podmínky stanovení minimálních cen. V této souvislosti mohou členské státy rozhodnout o podpoře provozovatelů v odvětvích cestování a dopravy, aby zajistily uspokojení nároků na vrácení peněz vzniklých v důsledku rozšíření COVID-19, a zaručily tak ochranu práv cestujících a rovné zacházení s nimi.

- (23) Komise v této souvislosti zohlední rozhodnutí o poskytnutí podpory odvětví letecké dopravy, která již členské státy přijaly, aby v zájmu ochrany rovných podmínek na vnitřním trhu zajistila, že doplňková podpora pro stejné příjemce nepovede k nadměrné kompenzaci.
- (24) Členské státy se mohou také rozhodnout, že po úpadku dopravce či pořadatele pokryjí nároky cestujících na vrácení peněz. Takové pokrytí nároků na vrácení peněz by se vztahovalo pouze na cestující, nikoli na podniky. Nepředstavovalo by proto státní podporu, a mohlo by tak být členskými státy provedeno bez předchozího schválení ze strany Komise.
- (25) Při koncipování takových opatření je Komise připravena poskytnout členským státům pomoc a poradenství, pokud jde o otázky politiky státní podpory.
- (26) Členské státy a provozovatelé by měli být vyzváni k tomu, aby zvážili využití režimů Unie, které jsou k dispozici na podporu činnosti podniků a jejich potřeb v oblasti likvidity.
- (27) Aby se účinky tohoto doporučení maximalizovaly, měly by být o něm všechny zúčastněné strany informovány a vyzvány k jeho provedení,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

PŘEDMĚT

1. Toto doporučení se týká poukazů, které mohou dopravci nebo pořadatelé nabídnout cestujícím jako alternativu k vrácení peněz, pokud to cestující dobrovolně akceptuje, a to za těchto okolností:
 - a) v případě zrušení ze strany dopravce nebo pořadatele, k němuž došlo po 1. březnu 2020 z důvodů spojených s pandemií COVID-19, v souvislosti s těmito ustanoveními:
 - 1) čl. 8 odst. 1 písm. a) ve spojení s čl. 7 odst. 3 nařízení (ES) č. 261/2004;
 - 2) čl. 16 písm. a) ve spojení s čl. 17 odst. 2 a 3 nařízení (ES) č. 1371/2007;
 - 3) čl. 19 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 1177/2010;
 - 4) čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 181/2011;
 - 5) čl. 12 odst. 3 a 4 směrnice (EU) 2015/2302;
 - b) v případě změn smlouvy či ukončení, k nimž došlo po 1. březnu 2020 z důvodů spojených s pandemií COVID-19, v souvislosti s čl. 11 odst. 4 a 5 směrnice (EU) 2015/2302.

OCHRANA PŘED PLATEBNÍ NESCHOPNOSTÍ

2. Aby se z poukazů stala atraktivní a spolehlivá alternativa k vrácení peněz, měla by se přinejmenším na poukazy vykazující vlastnosti popsané v bodech 3 až 12 vztahovat ochrana před platební neschopností dopravce nebo pořadatele, jež bude dostatečně účinná a solidní.

DOPORUČENÉ VLASTNOSTI POUKAZŮ

3. Poukazy by měly mít minimální dobu platnosti 12 měsíců.
S výhradou bodu 5 by dopravci a pořadatelé měli automaticky vrátit hodnotu dotčeného poukazu cestujícímu nejpozději 14 dnů po skončení jeho doby platnosti, jestliže poukaz nebyl využit. To se rovněž vztahuje na vrácení zbývající hodnoty dotčeného poukazu v případě předchozího částečného využití.
4. Mají-li poukazy dobu platnosti delší než 12 měsíců, měli by mít cestující právo požádat o vrácení peněz nejpozději 12 měsíců po vystavení dotčeného poukazu. Kdykoli poté by měli mít stejné právo, s výhradou použitelných právních ustanovení o časovém omezení.
Dopravci a pořadatelé by mohli zvážit možnost zavést vrácení peněz za poukaz kdykoli před uplynutím lhůty 12 měsíců po vystavení dotčeného poukazu, jestliže o to cestující požádá.
5. Cestující by měli mít možnost použít poukazy k platbám pro všechny nové rezervace provedené před datem uplynutí jejich platnosti, a to i v případě, kdy je platba učiněna či služba poskytnuta až po uvedeném datu.
6. Cestující by měli mít možnost použít poukazy k platbě za jakékoli přepravní služby či souborné cestovní služby, které dopravce nebo pořadatel nabízí ⁽²²⁾.
7. S výhradou dostupnosti a bez ohledu na jakýkoli rozdíl v jízdném či ceně
 - by dopravci měli zajistit, že poukazy umožní cestujícím cestovat na stejné trase za stejných provozních podmínek, jaké jsou uvedeny v původní rezervaci,
 - by pořadatelé měli zajistit, že poukazy umožní cestujícím uzavřít smlouvu o souborných cestovních službách se stejným druhem služeb nebo s rovnocennou kvalitou jako v případě ukončených souborných služeb.
8. Dopravci a pořadatelé by měli zvážit rozšíření možnosti využití poukazů při rezervacích u jiných subjektů tvořících část stejné skupiny společností.
9. V případě, že byly zrušené přepravní služby či souborné cestovní služby zarezervovány prostřednictvím cestovní kanceláře či jiného zprostředkovatele, by měli dopravci a pořadatelé umožnit využití poukazů pro nové rezervace také prostřednictvím stejné cestovní kanceláře či jiného zprostředkovatele.
10. Poukazy za přepravní služby by měly být přenosné na jiného cestujícího bez jakýchkoli dalších nákladů. Poukazy za souborné cestovní služby by měly být rovněž přenosné na jiného cestujícího bez jakýchkoli dalších nákladů, jestliže poskytovatelé služeb zahrnutých do souborných služeb s tímto přenosem bez jakýchkoli dalších nákladů souhlasí.
11. Aby byly poukazy atraktivnější, mohou pořadatelé a dopravci zvážit vystavování poukazů s vyšší hodnotou, než je částka jakýchkoli plateb provedených za původně zarezervované souborné cestovní nebo přepravní služby, např. prostřednictvím další paušální částky nebo dalších prvků služeb.
12. Na poukazech by měla být uvedena doba jejich platnosti a veškerá práva, která se s nimi pojí. Měly by být vystavovány na trvalém nosiči ⁽²³⁾, jako je e-mail nebo papír.

SPOLUPRÁCE MEZI ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI

13. V případě, že si cestující dopravní službu zarezervovali prostřednictvím cestovní kanceláře či jiného zprostředkovatele nebo že dopravní služba tvořila součást souborných cestovních služeb, měl by dopravce informovat cestovní kancelář, zprostředkovatele či pořadatele, jestliže si cestující zvolí poukaz.

⁽²²⁾ Připomíná se, že práva, která jsou považována za povinná podle čl. 16 písm. a) ve spojení s čl. 17 odst. 2 nařízení (ES) č. 1371/2007 a čl. 18 odst. 3 nařízení (EU) č. 1177/2010, se použijí v každém případě.

⁽²³⁾ „Trvalým nosičem“ se podle čl. 3 bodu 11 směrnice o souborných cestovních službách rozumí „jakýkoli nástroj, který umožňuje cestujícímu nebo obchodníkovi ukládat informace určené jemu osobně způsobem vhodným pro jejich budoucí použití po dobu přiměřenou jejich účelu a který umožňuje reprodukci uložených informací v nezměněném stavu“.

14. Různé hospodářské subjekty v rámci dopravního a cestovního hodnotového řetězce by měly v dobré víře spolupracovat a usilovat o spravedlivé rozdělení zátěže, kterou pandemie COVID-19 způsobila.

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ

Státní podpora

15. Členské státy mohou rozhodnout, zda zavedou zvláštní režimy na podporu provozovatelů v odvětvích dopravy a cestování s cílem zajistit uspokojení nároků na vrácení peněz vzniklých v důsledku pandemie COVID-19, a mohou rozhodnout o načasování a druhu opatření, které si přejí zavést. Při koncipování takových režimů by členské státy měly zaručit, že z nich budou mít prospěch všichni cestující bez ohledu na poskytovatele služeb.
16. Za účelem omezení negativních dopadů na cestující během pandemie COVID-19 by měly členské státy aktivně zvážit zavedení režimů záruk na poukazy, aby se zajistilo, že v případě platební neschopnosti výstavce poukazu budou cestujícím vráceny peníze.

Pokud takové režimy záruk snižují finanční riziko pro cestující při akceptování poukazů a zvyšují pravděpodobnost, že si cestující takové poukazy zvolí namísto vrácení peněz, a tím zlepšují likviditní pozici provozovatele, poskytují tato opatření dotčeným provozovatelům výhodu ve formě úlevy v oblasti likvidity a představují státní podporu.

Taková opatření by nespádala do oblasti působnosti dočasného rámce, ale mohla by být členskými státy oznámena přímo podle čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy a podléhala by individuálnímu posouzení. Při uvedeném posouzení by Komise akceptovala, že státní záruka pokrývá 100 % hodnoty poukazů s cílem zajistit plnou ochranu všech cestujících a současně zohledňuje ostatní příslušná ustanovení oddílu 3.2 dočasného rámce⁽²⁴⁾, aby se zajistila přiměřenost podpory.

17. Jestliže provozovatelé v odvětvích cestování a dopravy potřebují obecnou podporu v oblasti likvidity, mohou členské státy rovněž rozhodnout o zavedení režimů, které jim podporu v oblasti likvidity poskytnou. Není-li taková podpora poskytnuta za tržních podmínek, může představovat státní podporu a měla by být oznámena Komisi.

Dočasný rámec poskytuje základ pro slučitelnost takové podpory v oblasti likvidity, neboť provozovatelům v odvětvích cestování a dopravy mimo jiné umožňuje získat takovou podporu ve formě veřejných záruk či subvencovaných úvěrů na pokrytí jejich reálných potřeb v oblasti likvidity, s výhradou řádného zdůvodnění, na dobu 18 měsíců pro malé a střední podniky a 12 měsíců pro velké podniky⁽²⁵⁾.

18. Členské státy se po úpadku dopravce či pořadatele mohou rozhodnout pokrýt nároky cestujících na vrácení peněz.

Pokud vrácení peněz proběhne po ukončení likvidace, a neposkytuje tudíž úlevu v oblasti likvidity provozovateli v odvětví cestování či dopravy – který by již neprovozoval hospodářskou činnost –, ale přináší prospěch pouze cestujícím, nepředstavuje takové vrácení peněz státní podporu. Režimy této povahy mohou být proto členskými státy prováděny bez předchozího schválení ze strany Komise.

Podpora malých a středních podniků z Evropského investičního fondu

19. Komise doporučuje, aby členské státy vyzvaly finanční zprostředkovatele k tomu, aby zvážili využití podpory poskytované v reakci na COVID-19 z nástroje pro úvěrové záruky v rámci programu COSME, kterou zahájily Evropský investiční fond a Evropská komise, a další podobné režimy, které zahájila skupina Evropské investiční banky. V rámci uvedených režimů lze použít vyhrazené položky likvidity a pracovního kapitálu pro malé a střední podniky / podniky se střední tržní kapitalizací na řešení potřeb v oblasti likvidity, které podnikům vyvstaly v důsledku pandemie COVID-19, a to i pokud jde o vrácení peněz za zrušené přepravní doklady.

⁽²⁴⁾ Oddíl 3.2 dočasného rámce umožňuje poskytnutí veřejných úvěrových záruk po omezenou dobu.

⁽²⁵⁾ Bod 25 písm. d) a bod 27 písm. d) dočasného rámce.

Investiční iniciativa pro reakci na koronavirus

20. Komise doporučuje, aby členské státy zvážily využití podpory pro pracovní kapitál pro malé a střední podniky v odvětví cestování a dopravy v souvislosti s doplňkovou flexibilitou, kterou v rámci politiky soudržnosti Unie poskytuje investiční iniciativa pro reakci na koronavirus. V této souvislosti lze pracovní kapitál pro malé a střední podniky použít k řešení potřeb v oblasti likvidity, které podnikům vyvstaly v důsledku pandemie COVID-19, včetně nákladů spojených s případy rušení.

PODPORA PROVÁDĚNÍ TOHOTO DOPORUČENÍ

21. Organizace spotřebitelů a cestujících na úrovni Unie i na úrovni členských států by měly vyzvat cestující k tomu, aby místo náhrady formou vrácení peněz akceptovali poukazy, které vykazují vlastnosti popsané v tomto doporučení a jsou chráněny před platební neschopností.
22. Organizace podnikatelů, spotřebitelů a cestujících na úrovni Unie i na úrovni členských států a orgány členských států, včetně vnitrostátních donucovacích orgánů, by měly přispět k informování všech dotčených stran o tomto doporučení a spolupracovat na jeho provádění.

V Bruselu dne 13. května 2020.

Za Komisi
Adina-Ioana VĂLEAN
členka Komise
